

Controversen

Forum voor de Internationalistische Communistische Linkerzijde

NIEUWSBRIEF NR. 2

15 APRIL 2011

LEFTCOMMUNISM@GMAIL.COM

POSTBUS 594,
1000 BRUSSEL 1
BELGIË

“NATUURLIJK GA IK UIT VAN LEZERS, DIE IETS NIEUWS WILLEN LEREN EN DUS OOK ZELF WILLEN NADENKEN. (...)

IEDER OORDEEL VAN WETENSCHAPPELIJKE KRITIEK IS MIJ WELKOM.”

(KARL MARX, VOORWOORD BIJ DE EERSTE DRUK VAN HET KAPITAAL)

Geachte lezer,

Een drietal teksten in deze nieuwsbrief behandelt een onderwerp dat in de afgelopen maanden centraal heeft gestaan in de internationale situatie, en dat de discussies in verscheidene milieus van gepoliti-seerde minderheden domineert en polariseert: ***de volksopstanden in de Arabische landen tegen de dictatoriale regimes.***

De tekst ***“Elementen voor een globaal begripkader van de huidige sociale bewegingen”*** van een medewerker van *Controversen* wil beantwoorden aan de behoefte om de bewegingen en gebeurtenissen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten in een breder kader te plaatsen, en beoogt daarmee het debat onder marxisten en binnen het milieu van de communistische linkerzijde vooruit te brengen. Hij antwoordt dan ook op een recente uitnodiging van de *Internationale Communistische Strooming* tot discussie onder revolutionairen.

In zijn bijdrage ***“Over de gevechten in Algerije, Tunesië en Egypte”*** ontwikkelt een deelnemer aan een netwerk voor internationaal debat een aantal cruciale punten voor het begrip van de oorsprong, de aard en de grenzen van deze bewegingen. De tekst gaat in op de rol van de moderne communicatiemid-delen in pogingen tot zelforganisatie; hij onderstreept het belang om de politiek van de VS-regering ten aanzien van de gebeurtenissen te begrijpen, en werpt een kritische blik op de rol van de arbeidersstrijd.

Hoe de opstanden in de Arabisch-islamitische wereld begrijpen? is dan ook de vraag die centraal staat in het ***openbare debat*** dat we op 30 april a.s. te Brussel organiseren in samenwerking met [Robin Goodfellow](#).

We nodigen u uit om aan dit debat deel te nemen: door er zo mogelijk aanwezig te zijn en mee te discussiëren, door de bijdragen aan het debat kritisch te volgen en er een standpunt over te bepalen, door er-over te corresponderen, deze nieuwsbrief aan andere geïnteresseerden te verspreiden, en in uw omgeving te discussiëren.

Met vriendelijke en kameraadschappelijke groeten,

Controversen / Forum voor de Internationalistische Communistische Linkerzijde,

15 april 2011

Wat gebeurt er in het Midden-Oosten? – IKS

In overeenstemming met de oriëntatie van ons politieke project op theoretische verdieping en debat, hebben we regelmatig belangrijke bijdragen van andere revolutionaire elementen en groepen gepubliceerd, naast onze teksten over de betekenis van de opstanden in de Arabische landen. (1) Na de bijdrage van R. Victor (2) en van de PCInt – Le Prolétaire – (3) verwijzen we naar de tekst die de IKS onlangs op haar website heeft gepubliceerd: [Wat gebeurt er in het Midden-Oosten? Punten voor een debat over de gebeurtenissen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten.](#)

In feite vertegenwoordigt deze tekst een drievoudig belang. In de eerste plaats heeft hij de verdienste om enkele van de belangrijkste kenmerken van de huidige opstanden, zoals die door deze en gene in verschillende bijdragen over dit onderwerp binnen het revolutionaire milieu al zijn onderstreept, te verzamelen. (4) In de tweede plaats drukt hij geen geopenbaarde waarheid uit in het kader van vooraf bestaande schema's, maar stelt hij eenvoudigweg "punten", "een aantal fundamentele aanknopingspunten" voor, om "een samenhangend analyse-kader uit te werken." Tenslotte stelt de tekst voor "een discussie aan te gaan, die de revolutionairen in staat zal stellen om een samenhangend analyse-kader uit te werken." Om deze redenen nodigen wij onze lezers uit om deze bijdrage ter kennis te nemen, en om op de gedane uitnodigingen te antwoorden. Wij zullen er in de komende weken zelf ook aan bijdragen.

Controversen

- (1)
  - [Stormen over de Maghreb en het Midden-Oosten](#) ;
  - [Tunesië, Egypte ... Voor een aflossing van de wacht zijn de arbeiders aan de beurt!](#)
  - [Ontwikkeling van massastakingen in Egypte en elders... Arbeiders en beambten lossen de wacht af!](#)
- (2) <http://www.leftcommunism.org/spip.php?article232&lang=fr>
- (3) <http://www.leftcommunism.org/spip.php?article238&lang=fr>

(4) Het belang en de omvang van de huidige bewegingen; de globale context van de economische crisis van het kapitalisme en de heropkomst van strijdbaarheid op internationaal vlak; de implicatie van de jonge generaties in deze opstanden; de pluriformiteit van de sociale dynamiek in functie van de kracht van de nationale proletariaten, en dus het globaal genomen inter-klassistische en volks-karakter van deze bewegingen; dit zelfs wanneer de arbeidersklasse zich soms op een niet-verwaarloosbare wijze heeft kunnen manifesteren, zoals in Egypte of Algerije, waar kiemen van toekomstige massa-stakingen kunnen worden onderscheiden; de betrekkingen die het proletariaat zal moeten aangaan met de andere niet-uitbuitende lagen en klassen; het nog steeds grote gewicht van de illusies waarin deze bewegingen baden (democratie, nationalisme, onafhankelijke vakbonden, religie, enz.); de eveneens burgerlijke en kapitalistische aard van de nieuwe ploegen aan de macht in deze landen; de bekwaamheid van de bourgeoisie om een beginnende burgeroorlog om te vormen in een imperialistische oorlog, zoals in Libië; het verschil in context waarin zich de democratiseringen in de voormalige Oostblok-landen hebben afgespeeld en van de huidige bewegingen; de positieve impact van deze bewegingen op de toekomstige ontwikkeling van gevechten in de centrale landen; de herbevestiging van het centrale karakter van het engagement van het proletariaat in de centrale landen dat, ondanks bepaalde pogingen, nog steeds ten achter loopt bij de ernst van de situatie en de historische inzet.

Antwoord op een uitnodiging tot debat van de I.K.S.

Elementen voor een globaal begripkader van de huidige sociale bewegingen

Om het geheel van de situatie te evalueren, zowel van de spectaculaire volksbewegingen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten als van de nog bescheiden reacties van de loonafhankelijken in Europa en Noord-Amerika, de protesten van de jeugd en de ouderen daarbij inbegrepen, is het eerst nodig in overweging te nemen wat ze gemeen hebben (alvorens de bijzonderheden van de betrokken landen te behandelen):

– De economische recessie sinds 2007 betekent niet alleen een sterke groei van een werkloosheid die wereldwijd al enorm is, met een gigantische verspilling van de productieve krachten van de mensheid, maar ook een nieuwe veralgemeende daling van de lonen, de uitkeringen en de pensioenen (door een reële daling dan wel als gevolg van een sterke niet-gecompenseerde inflatie); het betekent ook een vermindering van de staatsuitgaven voor onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting.

– De woede over het uitstellen door de bourgeoisie van haar eigen onmacht, zowel met betrekking tot natuurrampen (aardbeving in Haïti, aardbeving en tsunami in Japan), als tot de rampen die ze zelf veroorzaakt, en met als summum de huidige nucleaire ramp in Japan, maar ook over alle andere voedsel-, ecologische, demografische en klimaatrampen die voor de deur staan. Deze situatie veroorzaakt niet langer slechts gevoelens van onmacht, maar ook steeds meer verzet.

– Al de sociale bewegingen en protesten (welke vorm ze ook aannemen) worden vooral gedragen door een nieuwe generatie zonder politiek verleden, maar uitgerust met een zekere, meer reële, kennis van de wereldwijde werkelijkheid dankzij de toegang tot moderne communicatiemiddelen. Deze generatie wenst bij deze moderne wereld te horen buiten alle territoriale, raciale, religieuze en tribale kleinzieligheden om en verwerpt iedere onderwerping, die van vrouwen daarbij inbegrepen: het is een generatie die in de steek is gelaten door het systeem (massale werkloosheid), die is terug geworpen op zichzelf, maar die

niet langer angst heeft om de strijd aan te gaan.

– Door het gebrek aan perspectieven die deze globale situatie biedt, loopt de wereldbourgeoisie het gevaar geconfronteerd te worden met ware massastakingen, uitgaand van de arbeidsplaatsen en ondersteund door massa's van werklozen. We hebben in Egypte al een begin van een dergelijk proces gezien, maar zonder vereniging op het vlak van de eisen en de zelforganisatie, en zonder ontwikkeling van een politieke oriëntatie; zonder dat de loonafhankelijken aan het hoofd van de beweging kwamen, terwijl hun beweging, voorlopig, wezenlijk op vakbondsgebied bleef (wat het voornaamste obstakel vormt voor de ontwikkeling van een heel ander perspectief).

– De verschillende bewegingen zouden elkaar onderling kunnen voeden, zoals we al gezien hebben, en dat zelfs voordat ze zich in eigenlijke zin verenigen. In die context zijn er al zeer aanzienlijke sommen geld (triljoenen dollars) opzij gelegd door de Wereldbank, het IMF, de Europese Bank en de nationale regeringen, niet alleen om een wankelend financieel wereldstelsel te redden, maar ook om een zekere samenhang te bewaren binnen de staten en de huidige samenlevingen (loonsverhogingen, beloften om banen te scheppen), om barrières op te werpen tegen volks-uitbarstingen van veralgemeende onvrede die moeilijk beheersbaar zijn op economisch, sociaal en zelfs imperialistisch vlak. Vandaar ook de inspanningen van de zeer respectabele "*internationale gemeenschap*" om het geweld in Irak, Afghanistan, Ivoorkust en Soedan te temperen, en overall manifestaties te willen toelaten, op voorwaarden dat die "*vreedzaam*" zijn.

– Om deze werkelijkheid van sociale bewegingen af te stoppen worden er allerlei pogingen gedaan door de bourgeoisieën, zowel nationaal als op wereldvlak, om de problemen te verplaatsen van het sociale terrein naar een louter democratisch gebied (nieuwe grondwetten, vrije verkiezingen), militair (Libië), religieus (Sjiitisch/ Soennitisch; Christelijk/ Moslim; gematigd/ radicaal) en zelfs tribaal. Zelfs als de bourgeoisie er in slaagt deze bewegingen tijdelijk en plaatselijk te laten ontsporen, dan loopt ze nog altijd het risico dat deze weer naar het sociale terrein terugkeren zolang als de

loonafhankelijken— op wereldvlak nog altijd niet verslagen, noch fysiek, noch ideologisch – hun vermogen bewaren om zich aan het hoofd van deze bewegingen te stellen.

Het kan er niet om gaan deze sociale bewegingen blind te verheerlijken, “*alles wat beweegt*” te bewonderen, ze te karakteriseren als “*proletarisch*”, een “*wereldwijde massastaking*” te decreteren, al deze bewegingen op één hoop te gooien onder de noemer “*strijd van niet-uitbuitende klassen*”, of om hen, van op afstand en vanuit de hoogte, simpelweg te waarschuwen tegen “*inter-klassistische*” gevaren of “*democratische illusies*”, gevaren die eigen zouden zijn aan de “*perifere landen*” en die alleen overstegen zouden kunnen worden in de “*centrale landen*” van het kapitalisme. Zelfs als de uiteindelijke ontknopning afhangt van een overwinning van de loonafhankelijken in de centra van wereldkapitalisme (door hun concentratie en hun lange ervaring met de burgerlijke democratie en vooral de vakbonden, een oplossing die niet binnenkort verwacht kan worden), voor het ogenblik is het de “*periferie*” die het voorbeeld geeft aan alle loonafhankelijken, aan alle uitgebuiten en onderdrukten van de wereld. Hoe belangrijk de ervaring in bijvoorbeeld Egypte ook kan zijn, we kunnen geen “*zelforganisatie*” verheerlijken die voortkomt uit een mengeling van allerlei sociale lagen (of het nu gaat om de *Jongerenbeweging van 6 April* of de *Wijkcomités*, een soort van burgerwachten), terwijl de organisatie van de loonafhankelijken in een tegenmacht uitgaand van de arbeidsplaatsen afwezig was.

De economische recessie heeft niet overal dezelfde omvang en neemt in de verschillende regio's en zones verschillende vormen aan, tot op het punt dat het moeilijk is ze allemaal tot een enkele oorzaak terug te brengen. De manifestaties en stakingen zijn ook geen “*pavloviaanse*” reacties op de economische recessie; de economische recessie heeft bestaande problemen die mede het gevolg zijn van spanningen en tegenspraken die al vele jaren bestonden, soms zelfs tientallen jaren (en die er per land heel verschillend kunnen uitzien) versterkt en scherper in beeld gebracht. De simpele vergelijking “*economische crisis komt overeen met overal sociale strijd*” is om verschillende redenen niet afdoende:

1. De economische recessie komt niet overal op dezelfde wijze tot uiting:

a. De zwakke economische groeivoeten in Europa en

Noord-Amerika dwingen de staten om ófwel schulden opeen te hopen tot op de rand van het bankroet (verschillende staten van de Verenigde Staten, en in Europa Griekenland, Ierland, Portugal met Spanje als mogelijk volgende), ófwel direct de levensvoorwaarden van de hele bevolking onder vuur te nemen, en dan vooral de ouderen (vanwege de vergrijzing van de bevolking) en de jongeren die massaal werkloos zijn. Daarmee worden allerlei valse tegenstellingen geschapen tussen de verschillende categorieën van de bevolking.

b. In de landen waar de groeivoeten betrekkelijk hoog blijven zijn het de prijsstijgingen voor producten voor de eerste levensbehoeften en voor aardolie en gas (een verschijnsel dat nog wordt versterkt door de speculatie op diezelfde producten) die directe rampzalige gevolgen hebben voor bevolkingen die toch al ontredderd zijn in Latijns-Amerika, Azië en Afrika (waar juist heel jonge bevolkingen zijn samengepakt).

Deze verschillende komen eveneens tot uiting in de strijd en de bewegingen:

- De reacties van loonafhankelijken, studenten en werklozen in verschillende landen in Noord-Amerika en Europa (Verenigde Staten, Griekenland, Frankrijk, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Italië, Duitsland, België, Nederland) blijven binnen een vakbondskader en ondergaan staatscampagnes tegen immigranten (angst voor massale immigratie).
- De volksbewegingen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten (Tunesië, Egypte, Algerije, Bahrein, Jemen, Oman, Palestina, Gaza, Marokko, Irak, Syrië, Jordanië) verbonden aan massale werkloosheid van een in de steek gelaten generatie met als perspectief een emigratie zonder enige belofte, vormen onoplosbare dilemma's met het risico van uitzichtloze hongeropstanden en gewelddadige confrontaties.

2. Uitsluitend “*het geheel van de situatie*” vooropstellen, daarmee impliciet de verscheidenheid en de verschillen in de bijzondere omstandigheden terzijde leggen, komt erop neer het risico te lopen juist niet het werkelijke “*geheel van de situatie*” te begrijpen maar er integendeel vooropgezette schema's op te plakken, en te proberen de werkelijkheid daar in te persen.

Het zijn juist al de verschillen tussen de ene nationale situatie en de andere en al de interne tegenstellingen die de bourgeoisie volop gebruikt, en het is aan ons om duidelijk te maken dat de ene situatie niet gelijk is aan de andere. In plaats van ze te verdoezelen moeten ze dus worden uitgelegd, en in een algemeen begripkader worden geplaatst om des te beter in te kunnen gaan tegen de propaganda waarmee de een tegen de ander wordt uitgespeeld. Terwijl we te maken hebben met een internationaal verschijnsel heeft geen enkele van de betreffende bewegingen tot op heden het nationale kader kunnen overschrijden. Ze blijven bijgevolg opgesloten in de bijzondere omstandigheden waarmee ze worden geconfronteerd.

3. Zolang de loonafhankelijken, vertrekkend van de strijd op de werkvloer, er niet in slagen om zich aan het hoofd te stellen van de volksbewegingen in de betreffende "perifere" landen, om hun krachten

op internationaal vlak te ontplooiën en over te slaan naar de centrale landen van het kapitalisme, dreigen andere krachten van de maatschappij de boventoon te voeren. Deze andere krachten, territoriaal, raciaal, religieus en tribaal, hebben altijd de voorwaarde en rechtvaardiging gevormd voor de dictaturen die een "stabiliteit" garanderen.

Inderdaad, terwijl in Egypte heel de beweging, hoe teer die ook is, duidelijk sociaal was en blijft, dreigen dezelfde spanningen in andere landen rampzalige richtingen in te slaan. Dat hangt voorlopig af van de bijzondere plaatselijke omstandigheden. Maar zelfs als er een totale ontsporing plaatsvindt, kan het "sociale" opnieuw op de voorgrond komen zolang de beweging zich op internationaal vlak blijft ontwikkelen en de loonafhankelijken het vermogen bewaren om de wacht af te lossen.

2 april 2011, Vico.

RECENT VERSCHENEN:

Controversias no. 2

(Spaans, 52 blz., februari 2011)

Hoofdartikelen

- Het is middernacht in de Communistische Linkerzijde
- Over de aard en de oorzaken van de recente crisis
- Waar staan het kapitalisme en de klassenstrijd?
- "Permanente crises, dat bestaat niet" (Marx)
- Stellingen over de Oktoberrevolutie en haar ontaarding
- Zeven controversen over de *Stellingen...*
- Opmerkingen over de *Stellingen ...* en over de zeven controversen over de *Stellingen*
- Standpunten en levensloop van een internationalist: G.Munis (1912 -1989)
- Maximilien Rubel of de kunst om Marx te vervalsen

Echo's van de Communistische Linkerzijde

- M.Rubel: de reisroute van een revolutionair

Over de gevechten in Algerije, Tunesië en Egypte (Raoul Victor)

Hieronder publiceren we een bijdrage van Raoul Victor van 14 februari jl. voor het *Réseau de Discussion International* (Netwerk voor internationaal debat). Hij ontwikkelt een rake analyse de sociale bewegingen die zich momenteel in een reeks van Arabische landen afspelen, en vult onze eigen bijdragen op meerdere punten aan.

In het netwerk wordt in het Frans gediscussieerd: <http://membres.multimania.fr/resdisint> en in het Engels: <http://groups.yahoo.com/group/intsdiscnet>.

Raoul Victor is tevens deelnemer aan de *Cercle de Discussion de Paris* (Parijse discussiekring). Deze vind je onder het volgende webadres : <http://cercledeparis.free.fr>.

Over de gevechten in Algerije, Tunesië en Egypte

De dimensies en de draagwijdte van de sociale bewegingen in Algerije, Tunesië en Egypte moeten op wereldniveau worden gemeten. De Chinese autoriteiten plaatsen zoekopdrachten op Internet naar de zoekterm “Egypte” onder censuur.¹ Sinds meer dan twee jaar dringt het kapitalisme in crisis de uitgebuiten en gemarginaliseerden van de planeet een buitengewone teruggang van hun levensvoorwaarden op. De gevechten van de loon-afhankelijken in de oudste kapitalistische landen lijken machteloos en verzwakt. Maar de explosies die de andere landen dooreenschudt, hun spontaniteit, hun moed en vastberadenheid heeft een frisse wind doen waaien. Zij vormen een krachtige waarschuwing van de simpele werkelijkheid, dat zij van onderop de best gevestigde machten aan het wankele kunnen brengen, wanneer zij dat willen.

Het uitgangspunt van de explosie bestaat in de revoltes van de armsten, de werklozen, de proletariërs, maar ook van een deel van de middenklassen, van de gediplomeerde jeugd, die eveneens door de verergering van de werkloosheid wordt getroffen. In het algemeen spelen de jongeren een vooraanstaande rol. Het gaat om een reactie tegen de degradatie van de economische bestaansvoorwaarden ten gevolge van de wereldwijde crisis, maar ook te-

gen het regime van de dagelijkse terreur, tegen de dreiging met ontslag, gevangenneming of de dood wanneer men zijn ontevredenheid tot uitdrukking brengt; tegen het misbruik van een alomtegenwoordige corrupte politie, die de bevolking op alle niveaus koeioneert.² De beweging heeft andere lagen van de bevolking met zich meegesleurd: sectoren van de hogere middenklassen, die eveneens onder de uitwassen van de plaatselijke macht te lijden hebben, en zelfs fracties van de heersende klasse, inclusief het leger, die er een middel in zien om van de clans af te komen, die de macht monopoliseren ten koste van alle andere fracties.

De media en regeringen van de wereld hebben deze bewegingen haastig als “revoluties” voorgesteld, de “Jasmijn-revolutie” met betrekking tot Tunesië. Het doel hiervan is uiteraard niet om het vooruitzicht van de enige revolutie te openen, die aan de ellende een einde zou maken – een anti-kapitalistische revolutie – maar om ze in het nauwe en onschadelijke steegje van een “democratisering” van het beheer van het kapitalisme op te sluiten.

De spontane oprichting van buurtcomités in een dynamiek van zelforganisatie en de verbroedering van

1 Een zoekopdracht met als term “Egypte” resulteert in de mededeling: “Volgens de geldende wetten kan het resultaat van uw zoekopdracht niet worden gecommuniceerd.”

2 De Film “De Chaos” van de Egyptische regisseur Youssef Chahine beschrijft deze genadeloze werkelijkheid zeer goed. Wanneer de bevolking zoveel politiebureaus in brand steekt en vernietigt, kan dit niet uitsluitend worden toegeschreven aan de rol van de politie in de bloedige repressie aan het begin van de beweging. Deze woede drukt ook de opgehoopte haat uit na tientallen jaren van onderdrukking van de bevolking.

de strijdende bevolking met het leger, heeft sommigen ertoe gebracht om de vraag naar een proletarisch-revolutionaire dynamiek te stellen, zoals dat bijvoorbeeld in Rusland in 1905 en 1917 het geval was. De “buurtcomités” hebben zich wezenlijk beperkt tot een zelfverdediging tegen de “milities” van Ben Ali of Moebarak en hun politie. Wat de “verbroedering” met het leger betreft was de weigering om op de demonstranten te schieten niet het resultaat van een soldatenopstand tegen hun hiërarchie (zoals in 1905 en 1917) – wat een van de belangrijkste criteria is om van een revolutie te kunnen spreken – maar van het opvolgen van een bevel van deze hiërarchie.

Het begrip “revolutie” kan velerlei definities tot uitdrukking brengen, naar gelang of men het accent plaats op de handelwijze van de in beweging geraakte krachten, op de resultaten van deze handelingen of op iets anders. Maar ook wanneer de sociale gevechten in Egypte en Tunesië nog lang niet zijn afgelopen, en zich op het moment stakingen voortzetten of ontwikkelen, kan men niet in een historische zin van een proletarische revolutie spreken.

Is het dan mogelijk om van een “burgerlijke revolutie” te spreken? Nee, want de bourgeoisie is al sinds lang aan de macht in Tunesië en Egypte, net als in alle Arabische landen. Gaat het dan om een “democratische revolutie”? Formeel zijn de regeringen in Tunesië en Egypte “democratisch”, met een grondwet, partijen, een parlement, verkiezingen naar algemeen recht, enzovoort. Ironisch genoeg dragen de partijen van Ben Ali en Moebarak het woord “democratisch” in hun naam: “Constitutioneel-Democratische Bundeling” in het geval van de eerste, “Nationaal-democratische Partij” bij de tweede. Tot aan hun recente uitsluiting in de loop van de gebeurtenissen, waren ze bij de Socialistische Internationale aangesloten.

Het gaat om een beweging die verschillende oogmerken, klassen en belangen tot uitdrukking brengt. Tot dusver heeft zij zich verenigd rond het doel van het omverwerpen van de zittende regeringen en een ontwikkeling van “vrijheden” verenigd. Maar terwijl het voor degenen van onderop gaat om een strijd tegen de dagelijkse ellende, tegen uitbuiting en onderdrukking, gaat het voor degenen die boven staan erom de toegang tot macht en rijkdom beter onder elkaar te verdelen, en om een politiek

vakbonds-apparaat op te richten, dat in staat is om de sociale gevechten in te kapselen, te kanaliseren en te steriliseren.

Het spreekt niet vanzelf om het politieke leven van de minder ontwikkelde landen te democratiseren. Niet “omdat het volk te weinig opgevoed is”, zoals de plaatselijke bourgeoisieën het voorstellen (die heel goed weten hoe analfabeten met tekeningen op stembiljetten naar de stembus te brengen), maar omdat de bezittende klassen al te vaak zelf niet in staat zijn om zich te structureren, om het democratisch spektakel te organiseren, door effectieve mechanismen voor de aflossing van het beheer van de staat in te voeren.

De val van Ben Ali en Moebarak heeft de sociale beweging die dit tot stand gebracht heeft niet beëindigd, maar heeft haar in het proletariaat uitgebreid en geïntensiveerd. In Egypte heeft zelfs een nieuwe uitbreiding van stakingen tot het definitieve ontslag van Moebarak geleid. Geen enkele ambitie van het proletariaat en de allerarmsten, die aan de oorsprong van de beweging stonden, is verwerkelijkt, met uitzondering van de rede- en actievrijheid die tijdelijk door de straat is afgedwongen. De proletariërs in de industrie- en dienstensector zijn in beide landen massaal de strijd aangegaan. Hun eisen dragen zowel een economisch als een politiek karakter. Zij bevatten looneisen en kwesties van arbeidsvoorwaarden, evenals het afzetten van verantwoordelijken in politiek en ondernemingen, de afschaffing van repressieve wetten en het recht op vakbondsorganisatie.

Het proletariaat is met drie gelijktijdige gevechten geconfronteerd: om de handhaving van de rede- en actievrijheid, die op straat veroverd is; om verbeteringen van zijn arbeids- en levensvoorwaarden af te dwingen, en om zich niet te laten inlijven, verdelen, inkapselen en verlammen door alle “democratische”, “patriottische” politieke – en vakbonds-krachten, die hun werk van “normalisering” vervolgen. Voorgesteld als een verovering door het volk is de burgerlijke democratie in de eerste plaats het meest efficiënte plechtanker tegen de krachten die de gevestigde orde kunnen bedreigen.

De oogmerken en eisen van de proletariërs zullen zich tegen velen van diegenen moeten keren die vandaag uit zijn naam spreken, om zich een weg te banen. Jammer genoeg laat de ervaring van vele

“democratiseringen” die zich vanaf de jaren 1970 hebben afgespeeld, van Spanje en Portugal tot en met de laatste landen in het oosten, dat deze strijd zelden wordt gewonnen.³

Het gebruik van de nieuwe technologieën

Een van de kenmerken van de sociale bewegingen in Tunesie en Egypte is het gebruik van moderne communicatiemedia, vooral van internet en mobiele netwerken. De media spreken voor Tunesië van de “eerste cyber-revolutie”. Daar is de spreiding van internet-toegangen regionaal gezien bijzonder hoog, maar ook in Egypte heeft deze een grote rol gespeeld. Zij hebben een bliksemsnelle uitbreiding en een zekere “zelforganisatie” van de beweging mogelijk gemaakt. De mobilisaties, de coördinatie van acties, de circulatie van informatie vond wezenlijk buiten de bestaande partij- en vakbondsapparaten plaats. In Tunesië heeft de site “Takriz”, die een belangrijke rol heeft gespeeld in de gebeurtenissen, op de dag van de val van Ben Ali alleen al twee miljoen bezoekers geteld.⁴ Bij een deel van de deelnemers aan de beweging, in het bijzonder bij de jongeren die zich als a-politiek beschouwen, heerst een wijdverbreid wantrouwen tegen alle mogelijke partijen die “onze revolutie willen kapen”. De nieuwe communicatiemiddelen hebben het mogelijk gemaakt om dit wantrouwen te concretiseren en om een nieuwe vrijheid te vestigen. Het meest interessant zijn ervaringen, zoals in Tunesië opgedaan, met een zelforganisatie wat betreft openbare diensten zoals met het opruimen van het vuilnis, ook al was dit zeer beperkt. De gebeurtenissen hebben echter ook de kwetsbaarheid van dit zeer machtige organisatiemiddel laten zien. Zowel in Tunesie als in Egypte hebben de autoriteiten aangetoond dat ze in staat zijn om deze communicatievormen te allen tijde te onderbreken. Ook wanneer dat met geweldige economische verliezen gepaard is gegaan – alle ondernemingen en instellingen zijn afhanke-

3 Het laten zien en in rekening brengen van de objectieve en subjectieve grenzen van een sociale beweging heeft niets te maken met de geringschattende houding van kleinburgerlijke kroeg-praatjes. De analyses van de sociale gevechten door de revolutionairen zouden tot weinig dienen, wanneer zij hun lof zouden moeten zingen, en hun ogen moesten sluiten voor hun beperkingen.

4 <http://www.michelcollon.info/La-Tunisie-premier-cyber.html>

lijk geworden van de beschikbaarheid van dezelfde technieken – laat dit de noodzaak zien van het vinden van oplossingen die aan deze vorm van Black-Out ontsnappen.

De rol van de Verenigde Staten

Het is onmogelijk om de ontplooiing van de gebeurtenissen in Tunesië, Egypte, Jordanië, Jemen, enzovoort, te begrijpen zonder zich rekenschap te geven van de omvorming van de Amerikaanse diplomatie in de richting van de “islamitische” landen, zowel in de regio als op globaal niveau. In zijn “historische” redevoering te Kairo van juni 2009, heeft Barak HUSSEIN Obama, minder dan zes maanden na zijn ambtsaanvaarding als president, het bestek van een “nieuw begin” in de betrekkingen tussen de Verenigde Staten en “de Islam” uitgetekend. Daarbij heeft hij uitdrukkelijk de noodzaak van democratie en van de kritiek op regimes die de mensenrechten veronachtzamen genoemd.⁵ Dit beleid ziet zichzelf als een breuk met dat van Bush en met het beeld van een Amerika dat in oorlog is tegen “de Islam”. Het gaat er daarbij om het beeld te verspreiden van een Amerika dat zich op nieuwe grondslagen stelt om het leven van de Moslim-landen te bevorderen en te stimuleren, vooral wat betreft de democratie. In zijn rede over “the state of the Union” heeft Obama erop bestaan dat de Verenigde Staten een “vuurtoren” voor de wereld moeten zijn.

Het uitgangspunt van de sociale explosies in Algerije, Tunesië en Egypte ligt niet in de Amerikaanse diplomatie. De werkelijke lonten in het kruitvat zijn de ellende en haar verergering. Hoewel ze erdoor verrast mag zijn geweest, heeft de reactie van de VS-regering erin bestaan om de gebeurtenissen in een globale strategie op te nemen, die lang voordien uitgedacht en gerijpt is, en die met de aflossing door de Obama-administratie verfijnd is geworden. Degenen die aan Ben Ali hebben gesuggereerd uit het land te vertrekken, de chef-staf van het leger Rachid Ammar – die heeft geweigerd om op de bevolking te laten schieten – en de Minister van Buitenlandse Zaken Kamel Morjan zijn tijdens de gebeurtenissen voortdurend in contact gebleven met de Amerikaanse regering. Deze staat ook in voortdurend contact met de beslissende sectoren van het

5 In het Engels op YouTube te zien, vooral in de passages na de 35ste minuut.

Egyptische leger. Obama en Hillary Clinton hebben beurtelings de steun van hun regering aan de democratische overgang van Egypte verklaard. Vice-president Biden heeft zijn collega Suleiman publiekelijk precieze raadslagen gegeven.

Tijdens een demonstratie in 1975 in Portugal in volle democratische “Anjerrevolutie” droeg een deelnemer een bord met een dergelijk opschrift: “Weest

wantrouwend! We hebben teveel vrienden!” Deze waarschuwing is van toepassing op de arbeiders van Tunesië en Egypte, die er zojuist aan hebben bijgedragen om hun “vrienden” van het leger aan de macht te brengen, onder de deelnemende blikken van het Amerikaanse imperium.

Raoul Victor, 14-02-2011

Recente publicatie in het Nederlands op onze website :

24 januari 2011

Het is middernacht in de Communistische Linkerzijde

<http://www.leftcommunism.org/spip.php?article225>

Rubriek: [Inleiding](#)

Controversen is de publicatie van het *Forum voor de Internationalistische Communistische Linkerzijde*. Zij verschijnt vanaf mei 2009 in het Frans met een frequentie van twee tot drie uitgaven per jaar. Met een geringere frequentie verschijnt een uitgave in het Spaans en Duits. Deze uitgaven zijn per download vrij verkrijgbaar via onze website. Hierop publiceren wij teksten van de arbeidersbeweging, stellingnamen over actuele gebeurtenissen, bijdragen tot de debatten binnen de arbeidersklasse en haar voorhoedes, en actualiseringen van onze basisteksten. Een selectie verschijnt er ook in het Engels, Nederlands, Spaans, Italiaans en Farsi.

Wij nodigen onze lezers uit om aan ons project bij te dragen door commentaren en kritieken in te zenden, deze revue te verspreiden, deel te nemen aan de discussies en het vertaalwerk, en door ons financieel te ondersteunen middels abonnementen en giften.

Controversen   **Verschijnt 2 tot 3 keer per jaar in het Frans**

ISSN: 2032 – 7463

Website: <http://www.leftcommunism.org>

Abonnementen: Zes uitgaven – €30,- (inclusief portokosten)

Losse verkoop: €5,- per exemplaar

Bankrekening: 000-3508138-36 t.n.v. Modica,Stive

IBAN : BE46 0003 5081 3836; **BIC :** BPOTBEB1

Postadres: Postbus 594, 1000 Brussel 1, België

e-mail: leftcommunism@gmail.com

DEBATTEN MET TEGENGESTELDE OPVATTINGEN

Controversen organiseert vanaf dit jaar een reeks openbare debatten.

Wij nodigen uit tot de volgende bijeenkomsten:

- ◆ op Zaterdag **30 april** te **Brussel**:

HOE DE OPSTANDEN IN DE ARABISCH-ISLAMITISCHE WERELD BEGRIJPEN?

Tijd: van 18.00 tot 22.00 uur

Adres: **Auberge de jeunesse Jacques Brel, zaal: *Plat pays*
30, Rue de la Sablonnière / Zavelputstraat no. 30**

Route: Vanaf het Zuid-station (Gare du Midi): Metro lijn 2 richting Simonis, uitstappen bij halte Madou; de bewegwijzering volgen.

Kaart: <http://www.laj.be/Auberge-de-Jeunesse-Jacques-Brel>

Het debat wordt ingeleid door *Controversen* en *Robin Goodfellow*

- ◆ op Zondag **1 mei** te **Brussel**:

Voortzetting van de discussies vanaf 10.00 uur

Boekentafel en discussie vanaf 14.00 uur tot 18.30 uur op de **Place Rouppe**

Beperkte overnachtingsmogelijkheid aanwezig. Gelieve met ons contact op te nemen via leftcommunism@gmail.com.

“Wij weten dat de nieuwe krachten van de maatschappij, om echt tot werking te komen, slechts behoefte hebben aan nieuwe mensen, die hen meester worden – en dat zijn de arbeiders.

Ze zijn even goed de uitvinding van de nieuwe tijd als de machinerie zelf. In de tekenen die de bourgeoisie, de adel en de armzalige achteruitgangsprefeten in verwarring brengen, herkennen wij onze brave vriend **Robin Goodfellow**, de oude mol, die zo rap kan woelen, de voortreffelijke ondermijner – de revolutie.”

(Karl Marx, toespraak ter gelegenheid van de vierde verjaardag van het Chartistische “People’s paper”, 14 april 1856 te Londen)